

W hołdzie założycielowi ZNP w Tarnowie

Dnia 22 października b. r. w Szkole Podstawowej im. W. Witosa w Rudce odbyła się niecodzienna uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej Wawrzyńcowi Kalickiemu w 150 rocznicę jego urodzin. Był on pierwszym kierownikiem Szkoły Ludowej w Rudce w latach 1886 – 1898 oraz współzałożycielem ogniska ZNP w Tarnowie. {gallery}rudka{/gallery}Fot. Józef Sadowski

Oglądaj galerię flash

Dnia 22 października b. r. w Szkole Podstawowej im. W. Witosa w Rudce odbyła się niecodzienna uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej Wawrzyńcowi Kalickiemu w 150 rocznicę jego urodzin. Był on pierwszym kierownikiem Szkoły Ludowej w Rudce w latach 1886 – 1898 oraz współzałożycielem ogniska ZNP w Tarnowie. Dał się poznać jako wspaniały pedagog, wielki społecznik i gorący patriota. W uroczystości wzięło udział wielu znamienitych Gości z prawniczką Panią Agatą Antoniszczak z mężem Tadeuszem, wicestarostą tarnowskim Mirosławem Banachem, Wójtem Gminy Wierzchosławice Wiesławem Rajskim oraz członkiem Zarządu Głównego ZNP, Prezesem Zarządu Oddziału ZNP w Tarnowie Józefem Sadowskim .

W obecności całej społeczności uczniowskiej oraz rodziców aktu osłonięcia pamiątkowej tablicy dokonała Pani Agata Antoniszczak. Tablica zostanie umieszczona przed klasą ,która będzie nosić imię Wawrzyńca Kalickiego. Klasa ta została wyposażona w nowy sprzęt szkolny zakupiony przez Państwa Antoniszczak. Pani Agata zaproponowała konkurs pod hasłem „ Bądź jak Wawrzyniec”, polegający na pracy i niesienia pomocy dla społeczności w Rudce. Nagrodą będzie trzydniowy pobyt w Warszawie dla trzech uczniów.

W czasie uroczystości wójt Gminy Wierzchosławice wręczył nagrody Pani Krystynie Dziadula i Maria Pochroń. Natomiast Dyrektor szkoły Pani Barbara Gawlik za szczególne wyniki pracy wręczyła swoje nagrody Paniom Dorocie Seremet, Katarzynie Sroka, Ilonie Kędzior, Bożenie Pryga, Jadwidze Bartnik. Uroczystość ta stanowiła wspaniałą lekcję historii pracy i zaangażowania się nauczycieli w trudnych latach międzywojennych w czasie drugiej wojny światowej i po odzyskaniu niepodległości.Fot. Józef Sadowski

Oglądaj galerię fresh

Wawrzyniec Kalicki (1862-1945) – nauczyciel
Wawrzyniec Kalicki urodził się 6 sierpnia 1862 r. w Glinach Małych. Ukończył szkołę ludową, kurs przygotowawczy oraz seminarium nauczycielskie w 1882 r. Uzyskał uprawnienia do pracy w szkołach ludowych pospolitych. Pierwszą szkołą, w której rozpoczął praktykę jako nauczyciel, była filialna szkoła w miejscowości Łowcza, powiat Cieszanów. Następnie przeniesiony został do 4-klasowej Szkoły Męskiej w Tarnowie na posadę zastępcy nauczyciela. Pracował w tej szkole do końca roku szkolnego 1884 r. W tym samym roku Rada Szkolna Okręgowa skierowała go do Rudki, gdzie oprócz nauczania załatwiał wiele spraw związanych z budową szkoły. W maju 1887 r. c. k. Rada Szkolna Krajowa mianowała Wawrzyńca Kalickiego nauczycielem rzeczywistym, a potem kierownikiem szkoły. Następnie został przez c. k. Radę Szkolną Krajową przeniesiony do szkoły 2-klasowej w Klikowej, gdzie w latach 1899-1924 pełnił funkcję jej kierownika.

Jako nauczyciel i kierownik angażował uczniów do prac na rzecz szkoły oraz środowiska. Brał czynny udział wraz z innymi w akcji sadzenia drzew owocowych propagowanej przez Radę Szkolną Krajową. Sadził te drzewa wspólnie z innymi szkołami wzdłuż drogi Tarnów - Klikowa.

W szkole w Klikowej przepracował 25 lat. Pamiętający go świadkowie tamtych wydarzeń wspominają go jako człowieka, nauczyciela oddanego dzieciom, zaangażowanego całkowicie w swoją pracę. Pani Anna Dychtoń pisała o nim w swoim pamiętniku jako człowieku szlachetnym i gorącym patriocie. Podobnie oceniała go p. Bronisława Wadas nauczycielka szkoły w Klikowej. Cenili go współpracownicy, rodzice uczniów oraz środowisko. Doceniali również władze oświatowe. Wyrazem tego były przyznawane mu trzykrotnie dekrety pochwalne „za gorliwą pracę”. Pracując w szkole w Klikowej, także pozostawił po sobie jak najlepszą opinię.

Wawrzyniec Kalicki przeszedł na emeryturę 15 maja 1924 r. Był nie tylko wspaniałym nauczycielem, wychowawcą, ale także działaczem społecznym. Współorganizował między innymi ognisko Związku Nauczycielstwa Polskiego w Tarnowie. 1 marca 1906 r. uczestniczył w jego zebraniu założycielskim. Wawrzyniec Kalicki był jego aktywnym członkiem i wiceprzewodniczącym w latach 1916-1918. W 1920 r. objął funkcję przewodniczącego ZNP w Tarnowie po rezygnacji z niej przez Karola Kosteckiego. Kierował Związkiem do 12 lutego 1921 r. Nadal był jednak członkiem Zarządu. W latach 1918-1924 był również delegatem Związku w Radzie Szkolnej Powiatowej w Tarnowie.

W sprawach prywatnych los dawał mu chwile piękne i tragiczne. 11 października 1885 r. zawarł związek małżeński z Bronisławą z domu Röehrenscheff. W Rudce urodziły się mu się dzieci tj. synowie: Marian, Julian, Kazimierz, Władysław, oraz córki Joanna, Stefania, Matylda, Jadwiga. Dzieci otrzymały dobre, patriotyczne wychowanie oraz zdobyły wykształcenie i zawód. Marian, Joanna, Stefania, Matylda wybrali zawód nauczyciela, syn Julian był oficerem Wojska Polskiego, Kazimierz i Władysław pracowali w różnych urzędach, zaś córka Jadwiga była cenionym pediatrą w Warszawie.

W 1934 r. zmarła jego żona Bronisława. W czasie II wojny światowej los ponownie boleśnie dotknął

Wawrzyńca Kalickiego. Jego syn Marian będący inspektorem oświaty w Kielcach został aresztowany przez hitlerowców i zginął w obozie Buchenwald. Drugi syn, kpt. Julian Kalicki oficer Wojska Polskiego został zamordowany w Katyniu przez Sowieców.

W czasie okupacji mieszkał u córki Matyldy w Tarnowie, przy ul. Wojtarowicza 25. Ich mieszkanie było wówczas punktem kontaktowym dla członków organizacji podziemnej „Odwet”. Był to punkt przerzutowy prasy konspiracyjnej i miejsce, gdzie organizowana była pomoc dla osób represjonowanych przez gestapo. Pomagała mu w tym ofiarnie córka Matylda, która jednocześnie nim się opiekowała.

Wawrzyniec Kalicki zmarł w Tarnowie dnia 13 kwietnia 1945 r. Pochowany został na cmentarzu w Krzyżu.

dr hab. Edmund Juśko prof. KUL

Wykorzystana literatura:

1. Gomoła R., Szkoła Podstawowa nr 10 im. Romana Sanguszki „Sybiraka”, Tarnów-Klikowa 1998.
2. Hampel J., Rozwój społeczno-gospodarczy i życie polityczne w latach 1848-1918 [w:] Wierzchosławice. Dzieje wsi i gminy, red. F. Kiryk, Z. Ruta, Kraków, 1994.
3. Juśko E., Nauczyciele szkół powszechnych powiatu tarnowskiego w II Rzeczypospolitej, Lublin 2005.
4. Juśko E., Szkolnictwo powszechne w powiecie tarnowskim w latach 1918-1939, Lublin 2003.
5. Juśko P., Szkolnictwo powszechne w Tuchowie w okresie międzywojennym, Tuchów 2005.
6. Kucharski R., Wawrzyniec Kalicki (1884 r. ‐ 1898 r.) - pierwszy kierownik w Szkole Ludowej w Rudce